

MAGYAR GYÓGYPEDAGÓGIAI TANÁROK KÖZLÖNYE

A MAGYAR GYÓGYPEDAGÓGIAI TANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZAKFOLYÓIRATA

SZERKESZTI:
GYÖRGYFY ÁKOS

BUDAPEST, 1942.

KIADJA A MAGYAR GYÓGYPEDAGÓGIAI TANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

A Magyar Gyógypedagógiai Tanárok Közlönye évenként tizszer jelenik meg. **Előfizetési ára:** Intézményeknek évi 24 pengő; magánosoknak évi 12 pengő; az egyesület tagjai tagdíjuk fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Fesztetics-utca 3.

Tartalom :

Istenes Károly ünneplése (Gy. Á.) — — — — —	197
<i>Hanyvári Pál:</i> A beszéd zenei elemeinek kifejlesztése a siketek gyógyítva-nevelésében — — — — —	200
† Séra Lajos (—r—) — — — — —	204
<i>Wallrabenstein Frigyes:</i> <i>Öseink, nagyjaink.</i> — Heinicke Sámuel — — — — —	205
Irodalmi szemle. — <i>Kerényi József:</i> A bűnözés leküzdésére irányuló törekvés új útjain. — Ismerteti: Pánczél Imre.	
Die deutsche Sonderschule: <i>Györgyfy Ákos:</i> „Psychologische, logische und pädagogische Betrachtung des Geberdenamens der Taubstummen” — — — — —	206
Könyvismertetés. — <i>Dr. Baktay Ervin:</i> A csillagfejtés könyve. — <i>Bagoly Béla:</i> Széchenyi. — Ismerteti: dr. Bárczi	208
Egyesületi élet. A siketügyi szakosztály ülése 1942. dec. 9-én	210
A Magyar Gyógypedagógiai Tanárok Országos Egyesületének tagnévsora 1942 év végén. — Közli: Zsenaty Dezső főtítkár — — — — —	211
Hírek, vegyesek — — — — —	213

Laptulajdonos: Magyar Gyógypedagógiai Tanárok Országos Egyesülete.
Felelős szerkesztő és kiadó: Györgyfy Ákos.

vargyasi Máté Ernő könyvnyomdája, Budapest, VIII., József-u. 61. T.: 139—259.

Istenes Károly ünneplése.

Közöltük már, hogy Istenes Károlyt, a gyógypedagógiai tanárképző főiskola nyugalmazott igazgatóját, a Kormányzó Ur Ófőméltósága legfelsőbb dicsérő elismerésben részesítette. Ez a kitüntetés igaz örömmel töltötte el mindazokat, akik Istenes Károly működését ismerik, mert ebben az érdemes munkának méltó megjutalmazását érzik és látják. Annak a munkának a megjutalmazását, amely munka messze túlhaladott a kötelességteljesítés határain. Amint Istenes Károly egész élete munkában, izzó nagy teljesítményben telt el, az az ünneplés, mely a legfelsőbb elismerés látható jelének az érdem éremnek átadása céljából rendeztetett, szintén a munka keretei között zajlott le. Nagyon szépen illett ez Istenes Károly multjához, élethangulatához.

A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola előadó termébe gyűlt össze 1942. december hó 18-án este az a vendégsereg, melyet a meghíváson kívül az őszinte tisztelet és szeretet hozott ide. A teremben felállított karácsonyfa pedig maga külön is meleg hangulatot ébresztett. A minisztérium részéről megjelentek dr. Szukováthy Imre min. tanácsos, ügyosztály főnök, Jantsits Tibor min. osztálytanácsos, Pócza József min. előadó, dr. Lamparter Frigyes min fogalmazó. Megjelentek még vitéz Fraknóy József tanker. kir. főigazgató, Simon Kálmán a Kath. Tanügyi Tanács elnöke, Ákos István, a siketnémák budapesti m. kir. áll. intézetének első volt igazgatója, a budapesti gyógypedagógusok csaknem teljes számban és több vidéki gyógypedagógiai igazgató és tanár.

Dr. Bárczi Gusztáv megnyitó szavai után *v. Fraknóy József*, a budapesti tankerület kir. főigazgatója tartotta meg előadását az *Önnevelésről*. Előadása elején kijelentette, hogy előadása tárgyát a mai ünnepséghez választotta meg, mert Istenes Károly az önnevelésnek magas iskoláját járta végig élete folyamán. Azután ezeket mondotta: A nevelés végcélja, az Isten szolgálata. De célja az, hogy a kultúrát úgy adja át a következő nemzedéknek, hogy az azt továbbfejleszteni legyen képes. Ha a nevelés ezt nem érné el, célját tévesztené, értéktelenné válnék. A keleti műveltség nem tudta ezt elérni s ezért Európába kellett küldenie ifjait, hajtóerőért. A nevelés autonóm alaptörvénye az, hogy csak úgy és addig lehet valakit nevelni, amíg azt ő is akarja. De ezt az akaratot fejleszteni, formálni lehet. Kell, hogy a nevelő és a nevelt között létesüljön olyan láthatatlan szál, összekötő lelki vonzás, amely a neveltet a nevelő felé húzza. Ezen fordul tulajdonképpen minden. Jönnek-e utánam?! — Az iskolából (elemi, közép, főiskola, egyetem) kikerült egyén nem tekintheti nevelését befejezettnek. De a nevelés maga sem érte el célját, ha nem képesítette az egyént arra, hogy a maga nevelését az önneveléssel tökéletesítse. Az egyházak nevelési rendszere is az önnevelés. Erényes életen való megmaradás és az Isten szolgálata is csak így lehetséges. Az önnevelés alapfeltétele az önmegfigyelés. Jót, avagy rosszat tettem-e? Mi is betekintünk magunkba, magunkba szállunk. Beismerjük, ha hibáztunk és job-

bak leszünk. Nemcsak önmegfigyelésre vagyunk képesek, de elhatározó képességünk is van. Ez a lelkiismeret, amit Szokratesz daemon antifone-nak nevezett. Akiben ez hallgat, fel kell azt ébreszteni benne. Önnevelés az olvasás is. Szellemi, lelki téren is van jobbá-létel. A sikertelenség nem jelenti a lehetetlenséget! Ujra kell kezdeni: kitartásra van szükség! Végre is sikerülni fog, amihez hozzáfogtunk. Az önnevelésnek legkitűnőbb útja a magábaszállás. — Nincs olyan magas életkor, amelyben az önnevelés lehetetlen volna. Amerikában, de másutt is megvizsgálták, melyik korban tanul az ember a legkönnyebben. A kísérletek azt mutatták, hogy 30 éves korig ez a képesség meredekszerűen emelkedik, de a 40—50 év között még egyenletes marad; nem csökken. Sőt a 40—50 közötti tanulás a legtermékenyebb. Ugy is mondják, hogy az élet a 40-ik évvel kezdődik. Az önnevelés elkezdéséhez elhatározás, ehhez pedig akarat szükséges. Az akaratot kell nevelni. Az erkölcsiek terén is beváltak a kísérletek. Don Bosco János a börtöntöltelékeket is elvezette az erkölcsi nevelés útjára.

Istenes Károly élete is, egészen bizonyosan, az önnevelés jegyében folyt le. Ő példakép a munka teljesítésében, az önművelésben. Csak a példakép éri el a maga hatását. Amilyen az általunk kiképzett ifjúság, olyan lesz a jövő. Istenes jól kiképzett és jó példaképet látott nemzedéket bocsátott útjára, ezért a gyógypedagógia jövője csakis biztató, termékenyülő lehet. Adja Isten, hogy sokáig szemlélhesse, élvezhesse munkája eredményeit a pedagógia végcéljában: az Isten szolgálatában!”

Dr. Bárczi Gusztáv főiskolai igazgató köszönte meg a főiskola szabad szemináriumának keretében megtartott, ünnepi alkalommal egybekapcsolt értékes előadást, mely után dr. Szukováthy Imre min. tanácsos emelkedett szólásra.

„A teremben felállított karácsonyfa a szeretet jele, az elhangzott előadás pedig a munkát jelképezte. Így az ünneplésbe szeretetünk mellé a másik erényt, a munkát kapcsoltuk bele. Mindkettő beleillik Istenes Károly lelkiiségébe, mert ő a kartársi szeretet mellé mindenkor a kötelességen felüli munkateljesítést csatolta. A kötelesség teljesítéséért külön elismerés nem jár. Elismerés csakis az ezen felüli munkáért várható. Nagy örömmel adja át Istenes Károlynak az Őfőméltóságától kapott elismerés látható jelét, mert lelkiismerete megelégedéssel látja, hogy az valóban méltó férfiúnak jutott. Ez a jelvény azt igazolja, hogy az ország legfőbb ura, vezére így vélekedik Istenes Károlyról: Meg vagyok veled elégedve, jó munkát végeztél! A miniszter úr köszönetét is tolmácsolja. Istenes Károly kitüntetése záloga annak, hogy a jó munkát a pedagógia terén is észreveszik és elismerik. Tudja nagyon jól, hogy tanárnak lenni nehéz, de gyógypedagógiai tanárnak lenni még nehezebb. Legyen Istenes Károly a gyógypedagógia terén bölcs tanácsadó még igen sokáig és segítse őt az Isten, hogy továbbra is jó munkát végezzen!”

Ezután átadta Istenes Károlynak az érdem érmét.

Most *Füzesi Árpád*, a siketnémák budapesti m. kir. áll. intézetének igazgatója mondott üdvözlő szavakat és átadta Istenes Károlynak a siketnémák budapesti m. kir. áll. intézete tanári testületének díszgyűlésében felvett jegyzőkönyv bőrbbe kötött, ékesen díszített példányát ezzel a jeligével: A szó elröpül, az írás megmarad. Akarjuk, hogy volt tanártársaid hozzád intézett szavait, visszaemlékező óráidban a maguk teljességükben idézhesd magad elé. Végül *Sütő Imre* főiskolai hallgató, a főiskola hallgatóinak nevében üdvözölte a volt igazgatót és mondott köszönetet azért a tudásért, amit Istenes Károlytól szereztek.

Az üdvözlések után Istenes Károly meghatódottan mondott köszönetet mindazért, amiben őt felettesei, kartársai, tanítványai és barátai részesítették.

Az ünneplés dr. Bárczi Gusztáv igazgató zárószavaival fejeződött be. Az egybegyűltek ezután teára vonultak és kartársi közvetlenségben töltöttek el egy rövid órát.

A fennt megirt ünneplés előtt, december hó 17-én, a siketnémák budapesti m. kir. áll. intézetének tanári testülete és növendékei s alkalmazottai gyűltek össze, hogy tiszteletüket fejezzék ki Istenes Károly volt igazgatójuk előtt és búcsút vegyenek tőle a siketnémaoktatásügy teréről való távozása alkalmából.

A tanári testület ez alkalommal díszgyűlést tartott, melyen a testület tagjai teljes számban voltak jelen. De ott volt Istenes Károly is és felesége. *Füzesi Árpád* igazgató jellemfestő beszédben szólt a kitüntetett Istenes Károlyhoz és amidőn a tisztelet és szeretet hangján örömeinek adott kifejezést érdemének elismeréséhez, ugyanakkor érzelmes szavakkal vett búcsút attól a férfiútól, aki az intézetnek 20 éven át tanára, 16 éven át igazgatója és a tanárképző főiskolának új életre keltő igazgatója volt. *Istenes Károly* válaszolva *Füzesi Árpád* beszédére, életének menetét, a siketnémaoktatásügy terére való sorsszerű jutását és ott lefolyt ugyancsak sorsszerű munkavállalásait és megbízatásait, melyek sokszor nagyon a lelkére nehezettek, ismertette. A díszgyűlés után a vizsgateremben folytatódott az ünneplés és búcsúvétel. A délszaki növényekkel díszített terem áhítatos hangulatában, először egy fiúnövendék mondott nagyon értelmesen köszönetet a nyugdíjba vonult igazgatónak s egy leánynövendék szép virágcsokrot nyújtott át. Ezután a hangtani laboratórium kísérleti harmonika zenekara mutatta be a modern hallástanfejlesztésben elért eredményét. Az intézet szavaló kórusa egy siketnéma lelkeséget szimbolizáló verset adott elő nagy hatással. Magyarruhás leánynövendékek pedig táncot mutattak be magyaros lendülettel. Végül a felügyelő- és altiszti személyzet járult az ünnepelt és távozó igazgató elé. Istenes Károly közvetlen szavakkal válaszolt az elhangzottakra, élete egyik legszebb eseményének mondta azt a sok szépet, amit ma tapasztalt. Az ünneplésről több fényképfelvételt eszközöltek, szép emlékeül Istenes Károly baráti, kartársi, igazgatói működésének.

(*Gy. Á.*)

A beszéd zenei elemeinek kifejlesztése a siketek gyógyítva-nevelésében

Írta: Hanyvári Pál, soproni siketnéma-intézeti tanár.

Ha a halló-gyermek beszédét összehasonlítjuk a beszélőni tudó siketnéma-gyermek beszédével, akkor azt tapasztaljuk, hogy a hallógyermek beszéde dallamos, lüktető, gördülékeny, élvezhető és értelmes, a siketnémaé csak legfeljebb érhetőnek mondható, de dallamosnak, folyékonynak és élvezhetőnek igen kivételesen.

Ennek okait keresve, megállapíthatjuk azt, hogy mi nagy gondot fordítunk a hangok kifejlesztésére, a hangkapcsolásra, de már kevesebb fontosságot tulajdonítunk a hangok áthasonulásának (asszimiláció) és még kevesebbet a magassági hangsúlynak, hangszínnek, hangtartamnak, azaz a hangosbeszéd zenei elemeinek. Pedig a zenei elemek el nem hanyagolható, lényeges alkotórészei beszédünknek. Ezek kifejlesztésére már beszédtanításunk kezdetén kell gondot fordítanunk és időt szentelnünk.

Az a kérdés most már, hogy kialakíthatók-e ezek a siketeknél és mi módon? A kérdésre nyugodtan felelhetünk igennel, de csak oly módon, ha erre tudatosan és állandó ráhatással neveljük növendékeinket. Egyszeri, kétszeri figyelmeztetéssel, nagy időközökben történő ráeszméltetéssel semmiesetre sem tudjuk a magassági hangsúlyt, a ritmust, hangszínt, tagolságot kifejlesztetni.

Vizsgáljuk meg a felsorolt beszéd-elemeket a siketnémákkal kapcsolatosan és nézzük ezek kialakításának lehetőségeit.

A *magassági hangsúlyt* a beszélő-szervek, nevezetesen a hangszalagok fokozott igénybevételével és a hallás támogatásával sajátítottuk el, mi halló emberek.

A siketeknél hiányzik a magassági hangsúly legfőbb támogatója a hallás, ezért kutatnunk kell olyan módozatok után, amelyeknek segítségével legalább megközelíthető a beszédnek eme fontos zenei része. Erre pedig igen alkalmasnak látszik az erősségi hangsúly, amely nem más, mint izomérzés és így a siketek által érzékelhető.

Az erősségi hangsúly felhasználása azért is ajánlatos, mert a magyar beszédben rendszeren együtt használjuk e két hangsúlyt, vagyis a kiemelendő szónak első szótagját rendszeren nemcsak erősebb, hanem egyúttal magasabb hangon is ejtjük ki. Törekvésünknek oda kell irányulnia, hogy abban az esetben, ha a két hangsúly együtt fordul elő, az erősségi hangsúly fokozott érzékeltetésével, változatos hanghordozással igyekszünk kialakítani a magassági hangsúlyt is és ha ez sikerült, akkor ennek begyakorlásával a siket beszéde kellemes, lüktető és élvezhető lesz.

Az *erősségi hangsúly* kialakításának módja mindnyájunk előtt ismert és így erről röviden csak annyit, hogy ennek érzékeltetése tapintás és látás útján történik. Tapintás útján a kézre, vagy

vállra gyakorlunk gyengéd nyomást a hangsúlyozandó résznél, még pedig a főnyomatéknál erősebben, a középnymomatéknál gyengébben. A látás útján pedig: arc-mimikával, karjellel (lendülettel) és grafikusán hívjuk fel a hangsúlyozandó részre a figyelmet. Arc-mimikával úgy hívom fel a figyelmet, hogy nagyobb erővel képezem a hangsúlyozandó részt és erre ösztönözöm a siket növendéket is. Karjelnél a hangsúlyozandó résznél lendületet adok. Grafikusán pedig úgy, hogy a kiemelendő részt, azaz hangsúlyozandó részt aláhúzom, vagy nagyobb betűvel írom, esetleg színes írónnal írom és erre felhívom a növendék figyelmét is.

A siket rendszerint vét a magassági hangsúly ellen. Általános hiba a magassági, erősségi hangsúly teljes mellőzése, melynek eredménye az egyhangú beszéd (monotonság), amely a hallók által sokszor érthetetlen. A másik hiba a túlzott igyekezet, amikor a kelleténél jobban megfeszíti a hangszalagokat. Ennek eredménye a kellemetlenül éles hang, amely a rendesnél jóval magasabb.

A hang magassága függ ugyanis a rezgő test anyagától, alakjától és fesztőltségétől.

Ha a gégeizmok segítségével szándékosan megrövidített hangszalagokat nem rezegtetjük teljes hosszúságukban, kapjuk a kellemetlen magas hangokat. Az ilyen módon előidézett nagyon magas hangokat nevezzük fejangoknak. A siketeknél a hallás hiánya miatt gyakran fordul elő a fejang, amelyről le kell szoktatni őket érzékeltetéssel és figyelmeztetéssel. E hibát elnézni és lebecsülni, szakembernek nem szabad.

A fejangzósság megelőzése érdekében arra kell törekednünk, hogy minden erőltetés, mesterkéeltség nélkül képezzük a hangokat, mert a már megrögzött fejangzósság megszüntetése nehéz feladat. Ilyen esetben érzékeltetéssel hívjuk fel a figyelmét arra, hogy ne a fej legyen nála a rezonátor, hanem a mellkas.

A magassági hangsúly hiányának és hibájának ismertetése után összefoglalóan jegyezzük meg azt, hogy a magassági hangsúly kialakítható és azt elhanyagolni nem szabad. Ennek kialakítása érdekében már a beszéd-tanítás kezdetén gyakoroljuk az értelmes, társalgó beszédet és ebben a kiemelendő részt érzékeltessük állandóan és használjuk fel erre eszközül az erősségi hangsúlyt. Az erősségi hangsúlyon keresztül törekedjünk a magassági hangsúly elérésére és biztosítására. Változatos hanghordozás, amely azonban ne legyen erőltetett, hanem természetes, lebegjen szemünk előtt. Ezzel a tervszerű, tudatos ráirányítással, kitartó ráneveléssel alakíthatjuk csak ki a magassági hangsúlyt, hangos beszédünk egyik leglényegesebb zenei elemét.

Az erősségi hangsúly, illetőleg a magassági hangsúly tárgyalása után vizsgáljuk meg beszédünk hangszínét.

Mi a hangszín? A harmonikus felhangok (részhangok) jelenléte, száma, ereje által meghatározott egyéni sajátossága beszédünknek. Beszédünk hangjai jellegüket sajátosságos, igen magas, felhangnak köszönik. Ez adja meg beszédünk egyéni színezetét.

A hang színét beszélőszerveink rezonátorai (mell-, orr-, garat és szájúreg) is lényegesen befolyásolják, amelyet hallás útján ellenőrzünk és szükség esetén javítunk.

A siketeknél rendellenességet tapasztalunk ezen a téren, mert náluk hiányzik az ellenőrzőeszköz is és így természetesen beszédzöngéjük és hangszínük sem lesz normális.

A leggyakrabban előforduló hibák ezen a téren a következők: *Fátyolozottság*. Akkor beszélünk fátyolozottságról, ha az egyik hangszalag megfeszül, a másik pedig nem. Ezt a hibát nehéz javítani, azért játékos, kacagató zöngefejlesztéssel igyekezzünk e hiba fellépését megelőzni és így elkerülni.

A *fejhangzóságnál* szintén a hangszalagok helytelen beállítottságában van a hiba. Ebben az esetben a hangszalagok a gégeizmok segítségével szándékosan megrövidülnek és nem rezegnek teljes hosszúságukban. Ebben az esetben rezonátor a fej. E hibát érzékeltetéssel javítjuk. A fejre tett tenyérrel hívjuk fel figyelmüket arra, hogy a koponyacsontok rezegtetése helyett a mellkast rezegtessék. A mellkas helyes rezgését önmagunkon (mellre illesztett tenyérrel) érzékeltessük.

Hehezetes kiejtésnél a siket egy-két pillanattal előbb, vagyis már a hangszalagok összezáródása előtt bocsájt ki levegőt, még pedig zöngé nélkül. Ha ezzel a hibával állunk szemben, akkor azt így javítjuk: A gyermekek kezefejét gyengéden a mi gégefőnkre tesszük, a másik kezét pedig az ajkaink elé és vétessük vele észre, az itt említett érzékeltetés révén, hogy nálunk abban a pillanatban érzi az egyik kezefején a levegőt, amikor a másik kefejezén érezhetővé vált a hangszalagok rezgése, vagyis a zöngé. Az érzékeltetésnek ezt a formáját próbálgassa a siketgyermek önmagán addig, amíg nem sikerül nála is a zöngé képzése előzetes levegő kibocsátása nélkül.

Ha ez így nem sikerül, akkor próbáltassunk a gyermekkel rövid „á”-t mondatni sokszor egymás után aprózva, a rendesnél hangosabban (erős hangkapocs).

Vagy kapcsoljuk a zöngéhangot explozív (zár) hangokkal a megszokottnál erősebben, hogy ez explozíva zárlatát hosszú ideig tartsa (erős ajakzárlat).

Orrhangzós beszéd. Itt a lányiny nyugalmi helyzetben van. Ebben az esetben úgy javítjuk a hibát, hogy légzési gyakorlatokat végeztetünk a növendékekkel és megtanítjuk a szájon át lélegzeni (erős hangkapocs és ajakzárlat).

A szájakapocs túlzott kilengése, a nyelv különböző hangmódosító helyzeteinek bizonytalansága, a helytelen asszimiláció nélküli kapcsolat, a környéki beszédszervek rossz beállítottsága, stb. mind befolyásolja a hangszínt a siketeknél.

Ezen hibák megelőzése érdekében adjunk mi jó és helyes beszédpéldát, kerüljük az erőltetettséget, érzékeltessünk mindent, ha bármely hibát elkövet a növendék, törekedjünk annak azonnali kijavítására.

A hangszín és magassági hangsúly tárgyalása után, beszéljünk a ritmusról.

Mi a ritmus? A ritmus bizonyos beszéd-folyamatok szabályos hullámzása. A magyar nyelv hangsúlyrendszerénél fogva a hullámhegy (a hangsúly) rendszerint az első szótagon van.

A helyes beszédritmus kialakítása érdekében nélkülözhetetlenül fontos a hangsúly kialakítása. A siket számára ezt kell tudatosítani és ezen keresztül vezetve biztosíthatjuk a beszédritmust is. Erre azonban céltudatosan kell őt nevelni, már a beszéd-tanítás kezdetén. Itt kell rámutatni arra is, hogy beszédet csak helyes és tökéletes beszéd nyújtása által biztosíthatunk, tehát nemcsak a hangok helyes kiejtését és hangkapcsolását kell szemünk előtt tartani, hanem a hangsúlyt, a ritmust is.

Ezek érzékeltetése (az előbb leírt módon) és tudatossá tétele nélkülözhetetlenül fontos. Éppen ezért mindig értelmes beszéd-folyamatot (egész gondolatot) nyújtunk és követeljük meg tőlük, amelyben a ritmus a maga tökéletes teljességében jusson kifejezésre.

A ritmustalanság eredménye a monoton beszéd, amely nehezen érthető, élvezhetetlen.

A ritmus helytelen alkalmazása vezet azokhoz a hibákhoz, amelyeket a magassági hangsúlynál tárgyaltunk.

Bár nem tartozik kifejezetten a beszéd zenei elemeihez, de meg kell emlékeznünk részletesen a *hang tartalmáról is*.

A siketek hangtartama általában lassú. A siket a hallókkal szemben hátrányban van ezen a téren is, egyrészt mert hallási impulzust nem kapott, másrészt a kifejezendő gondolat mellett, ügyelnie kell mindama hangokra, amelyek a gondolatot kifejezik, tehát nem automatikus a hangképzés.

Egy-egy beszédhang időtartama igen sokféle lehet, bár a közéletben nem szoktunk megkülönböztetni kettőnél többet (rövidet és hosszút).

A hosszú mássalhangzók lehetnek vagy egyszerűen hosszúak, vagy ikerített hosszúak (gemináták).

Az egyszerű hosszú mássalhangzókat, amelyek csak szóvégen fordulnak elő, egy levegővel képezzük és tovább hangoztatjuk.

Az ikerített mássalhangzók pedig csak szó belsejében, két magánhangzó között fordulnak elő (pl.: jobban). Ezek két levegővel képződnek.

A siket gyakran vét az ikerített mássalhangzók ellen, mert ezek közé renyhehangot vagy átmeneti hangot (svarabhaktikot) szúr. Pl.: jobeban (jobban helyett). Elköveti a siket ezeket a hibákat, azért, mert nem a lehető legrövidebb úton és idő alatt megy át egyik hang képzéséből a másikba, hanem helytelenül a beszéd-szerveit az első mássalhangzó képzése után nyugalmi helyzetbe, ill. nyugalmi helyzet felé viszi, miközben „e” féle hangot ejt, holott a jóhangzás érdekében, az első mássalhangzó helyén kellene tartania.

Vannak tehát olyan hangjaink, amelyeknek képzésekor be-

szélőszerveink aránylag hosszú ideig maradnak egy helyzetben és vannak olyanok, amelyek igen rövid, szinte mérhetetlenül rövid ideig hallhatók, úgyhogy egymagukban, szomszédos hangokhoz való kapcsolódás nélkül nem is képezhetők. Ez utóbbiak az átmeneti hangok, az előbbiek pedig az egyszerű beszédhangok.

Említettük már, hogy az átmeneti hangoknál beszélőszerveink mérhetetlenül rövid ideig maradnak változatlan helyzetben, éppen ezért alig hallhatók, de nem így van ez a siketeknél, akiknél az átmeneti hangok is tisztán hallhatók, mert a beszélőszervek a kelleténél tovább maradnak változatlan helyzetben, náluk az átmeneti hangok is beszédhang tartamuak. Ezzel is magyarázhatjuk meg a siket lassú beszédtempóját, amely a beszédét eltorzítja.

Ennek a kiküszöbölése érdekében már a beszédtanítás kezdetén kell gyakorolni a helyes hangkapcsolást és a jó begyakorlással a gyorsabb beszédtempót. A helytelen és sok átmeneti hangot érzékeltetéssel javítsuk, mindjárt a hiba fellépésének kezdetén. Elhanyagolása rögzíti e súlyos hibát, amelyet azután már nehéz javítani.

A beszédtanítás alatt mindig gondoljunk a magassági és erősségi hangsúlyra, a ritmusra, hangszinre és a helyes hangtartamra, amelyek leglényegesebb kiegészítői, szerves részei zamatos magyar anyanyelvünknek. Ezek kiépítésével biztosíthatjuk, a helyes hangképzés, áthasonulás mellett, beszédünk lüktető hullámszámát, dallamos életét és felséges szépségét, amelyre mi elhivatottnak valljuk és érezzük magunkat.

† Séra Lajos

1875 – 1942

A vakok nevelő és oktató munkájának egyik régi, neves harcosát veszítettük el Séra Lajosban. Lelke csupa derű volt, szíve csupa szeretet, ha a gyermekvakokért áldozhatott odaadó munkával, lelkesedéssel. Lelke csupa komolyság volt, szíve csupa jóság, ha a felnőtt vakoknak szentelhetett igyekvést, az igyekvésben észszerűen meglátott célokat és feladatokat. Három és fél évtizeden át nemcsak tanította világtalan pártfogoltjait, de érdekükben állandóan mérlegelte is a jobbat a jónak növelése kedvéért, fontolgatta a lehető a meglévőnek nagyobb sikere miatt, és hozta, gyökerezettette, erősítgette az újat a réginék hatástalanítása vagy helyesebb csapásokba való teregetése céljából. Érdekelte a korszerűségnek minden mozzanata csak azért, mert vakjait érinthették. Az ő kedvükért megtanult angolul, s egy esztendeig járta Amerikát, csak hogy előbbre segíthesse a nagy hírrel szárnyaló amerikai nevelő és oktató eljárások szerint a magyar vakok ügyét is. A va-

kok oktatásától való megválása után egy ideig a kisegítő iskolában, majd a nagyothallók iskolájában dolgozott, azután pedig a nyugdíjas élet éveit élte.

Akik ismerték legbensőbb lénye szerint, szerették. Akik látták munkáját, hallották izzóan forró tanításait különösképpen a felnőtt vakok egyesületei által rendezett egy-egy hazafias ünnepélyen: tisztelték. Mi pedig, akik ma is használjuk intézeti munkánkban Séra Lajos kitűnő térképeit, becsüljük benne a kezdeményezőt, az ösvényvágót, az érdemes kartársat.

Holttestét f. évi december 3-án kísértük utolsó útjára az új köztemető halottas házából, hol Schreiner Ferenc igazgató búcsúztatta a vakok orsz. intézetének tanári testülete nevében. — r —

Őseink, nagyjaink.

Heinicke Sámuel halálának 150. évfordulója (1940. ápr. 30.) alkalmával megjelent munkák szinte kivétel nélkül téves adatokat tartalmaznak. Ezért a német siketügyi múzeum időközi lapjában (*Mitteilungen aus dem Deutschen Museum für Taubstummtenbildung zu Leipzig*, Nr. 44—46, 1942.) részletes ismertetés jelent meg *Heinicke* egyéni és családi történetéről. A közleményből bennünket alábbiak érdekelhetnek.

Heinicke régi szász paraszt családból származott. Születési évét többszörösen is helytelenül állapították meg különböző okmányok és adatok alapján. Ma már biztosan tudjuk, hogy H. 1727. ápr. 10-én született, mert a zschorgulai egyházi anyakönyv 1727. évi bejegyzéseiben a következőket olvashatjuk: „Samuel, Samuel Heinickens in Na. Söhnlein, wurde geboren den 10. April und den 12. ejusdem getaufft.” (Sámuel, a nautschützi *Heinicke* Sámuel fiacskája április 10-én született és ugyanazon hó 12-én kereszteltetett).

A „*Heinicke*” név az okmányokban nem szerepel egyöntetűen. A különböző írásformák (*Heinecke*, *Heynicke*, stb.) csak azt bizonyítják, hogy a 18. században a nevek még egyáltalában nem voltak úgy rögzítve, mint ma. A Sámuel névből azonban arra következtetni, hogy H. nem árja, merő badarság. H. szülőföldjén akkoriban igen élénk volt a pietista mozgalom, amely előszeretettel adott bibliai keresztneveket.

Heinicke 1586-ban épült szülőházát 1911-ben sajnos istállóvá alakították át. Az a gondolat, hogy a szülőházat emléktáblával jelöljék meg, nem volt megvalósítható. Ezért H. 200. születési évfordulóján a falu határában, a nagy mester domborképmásával el látott emléktáblát állítottak fel.

Heinicke 1790. ápr. 30-án halt meg. A ház, amelyben meghalt, még áll. Emléktábla is van rajta, de nem H-nek szól, hanem Zöllner Károlynak, az ismert zeneszerzőnek, aki jóval H. után ugyanabban a házban halt meg. Sírhelye sokáig ismeretlen volt. 1927-ben

Lipcseben a régi temetőt építkezési célokra szabaddá tették. Ez alkalommal a Reich-család kriptájának halottait is exhumálták, amelyek között minden kétséget kizáróan rátaláltak H. még megmaradt földi tetemeire. Ezek ma a lipcsei déli temetőben nyugszanak.

Heinickének két házasságából 8 gyermeke volt, akik hat különböző helyen születtek. Ez a körülmény H. nyugtalanságát, mozgékonyosságát bizonyítja, sok helyen tartózkodott ő különféle házi-tanítói, kántori, siketnéma-oktatói minőségben. A Heinicke nevet csak legfiatalabb fia, Antal adta tovább négy leánynak és egy fiúnak, Károlynak. Ennek meg két fia volt, akik azonban Dél-Amerikába származtak. Az egyiknek unokája, Heinicke Herbert 1927-ben részt vett a Hamburgban rendezett Heinicke-émlékünnepélyen. H. Sámuel férfiága tehát még él, bár — a lexikonok téves adataival ellentétben — csekély számban és Németországon kívül. Női ágon viszont igen sok utóda él Németország határain belül és kívül s ezek tanárok, orvosok, jogászok, kereskedők, iparosok. Mint paraszti ivadékok ismételten paraszti vérrel frissítették fel magukat az egyes generációk.

A késői utódokban is megmaradtak azok a tipikus Heinicke-arcvonások, amelyek az egykorú képeken láthatók. A ma forgalomban lévő H.-arcképek már eltérnek a valóságtól, éspedig hátrányosan. Az előreálló kerek áll, erős arccsontok, kissé befelé hajló és ferdén álló orr, meglehetősen alacsony homlok, tágranyított szürkésbarnás szem, fekete, de legalábbis sötét szakál és haj, csapott vállak, a későbbi években zömök törzs. Stötzner Ernő 1870-ből származó adatai, melyek szerint H. szélesvállú, tiszta, kék szemű, szabad, nagyhomlokú, Siegrid-alakú — nem felelnek meg a valóságnak. H. kézírása gyakorlott, mesteri és mégis egyéni kézre vall. Testi és lelki anomáliák miatt írása csak életének későbbi éveiben vesztett lendületéből.

Heinickéről sok művész, köztük számos siketnéma is készített arcképet és mellszobrot. A siketnémák lipcsei intézete H. nevét viseli. Németország sok városában utcákat, tereket neveztek el H.-ről. 1927-ben, születésének 200. évfordulóján Hamburgban ünnepséget rendeztek, amely ennek a gondolatnak a jegyében állott: „Heinicke Sámuel olyan német volt, akinek értéke az egész emberiségre nézve örök” ...
Wallrabenstein Frigyes.

Irodalmi szemle.

Kerényi József: A bűnözés leküzdésére irányuló törekvés új útjain. (A bécsi rendőrigazgatóság kriminálbiológiai állomása kritikai megvilágításban). A M. Kir. Gyermeklélektani Intézet Nevelési és Pályaválasztási Tanácsadó közleménye. A Nevelés külön'enyomata. Budapest. Évszám nélkül. 12 lap. — A nevelésnél rendszerint gyermekre gondolnak. A nevelés kezdetét és végét, különösen bűnözőkkel kapcsolatosan,

meghatározni szinte lehetetlen. A megtorlás helyett ma a nevelőhatású javítás kerül előtérbe. A javítónevelés korhatára országonként különböző. Az alsó korhatár 8—12, a felső pedig 18—21 életév. A megelőzés a fiatalabb korúak nevelését helyezi előtérbe. A felső korhatár meghatározása egyénenként változó, általában szinte korlátlan. A javíthatatlan bűnözőket végleg ki kell rekeszteni a társadalomból. — A bécsi rendőrigazgatóság az 1929. évben létesített kriminálbiológiai állomásán, a bűnözők kriminálpszichológiai kivizsgálását s az esetleg felderített lelki elváltozások gyógyítását végzi. A megvizsgált ember testi és lelki megnyilvánulásait teljes egészében — az öröklési és környezethatásokat is beleértve — igyekeznek megismerni, ezek ismeretében következtetnek az emberre magára, cselekvéseinek rugójára. Szakemberek közreműködésével, rendőrségi és bűnügyi szakértők bevonásával megalakították a „Kriminálbiológiai Társaság”-ot. Lenz egyetemi tanár, az általa vezetett „Gráci Egyetemi Kriminálbiológiai Intézet”-ben, úttörő munkásságot végzett. A bécsi rendőrség kriminálbiológiai kísérleti osztálya részére rendőrtisztviselőket képezett ki, a kivizsgálásra olyan mérőeszközöket, kísérleti tesztek, kérdőíveket szerkesztett, melyek segítségével meg lehet ítélni a bűnözési hajlamot, befolyásolhatóságot, hatalmi hajlamot, csökkentértékűségi érzést, szociális érzések hiányát, a bűnözés vágyát, az ösztönélet zavarát, erősségét, a szenvedélyeket, stb. Ha ezek az adatok nem is lehettek döntők az ítéletek meghozatalánál, mégis fontosaknak bizonyultak, az erkölcsi megjavítás elérésénél és értékes adatokat szolgáltatottak a tudomány számára. — A Lenz-féle vizsgálatok az értékesség elismerése mellett, aggodalomra is adtak okot. Bírálói felhozták, hogy egy átfogó vizsgálat sok szakembert igényel. Ezért nem is végezhető el minden rendőrhatóságnál. A kriminálbiológia, mint értelmező tudomány, sok feltevéssel dolgozik. Még a bűnözőt sem szabad kísérleti nyúlnak felhasználni annál kevésbé, mert fennáll a hamis eredmény veszélye. Sokan, a bűnözés kiküszöböléséhez, az állam egészséges szociálpolitikai tevékenységét tartják inkább szükségesnek. Kerényi szerint a kritikák túlzottan aggodalmaskodók. A kezdeményezés helyett, a végkifejlődés szempontjából vizsgálják a kérdést. Minden aggályoskodás félretevésével, örömmel üdvözi a bécsi rendőrigazgatóság kezdeményező lépését és azt a humanitás s államélet szempontjából támogatást érdemlőnek tartja.

Pánczél Imre.

*

Die deutsche Sonderschule 1942. évi, 9-ik évfolyamának 11. számú november havi füzetében közli Györgyfy Ákos budapesti siketnéma-intézeti tanár cikkét „Psychologische, logische und pädagogische Betrachtung des Geberdenamens der Taubstummen” címen, mely cikk szaklapunk 1942. évi 2-ik számában is megjelent „Siketnémák jelnevének pszichológiai, logikai és pedagógiai vizsgálata” címen. A cikket Wallrabenstein Frigyes tanár fordította németre. A cikk tárgyának eredetiségével jutott a Sonderschule hasábjaira, mert ily irányú buvárkodást németbirodalmi kartársaink még nem végeztek. A cikk után ezt a megjegyzést tette a német szaklap szerkesztője: A birodalmi szakcsoport a háború után, amikor majd ismét tarthat nagygyűlést, a **hangbeszéd és itt-ott jelbeszéd** kérdé-

sét ismét munkaprogramjára, napirendre fogja tűzni. Addig is az eddigi fanatikus hangosbeszéd beállításánál a fejlődés nem fog megállni, mert az eredmények nem kielégítőek. — Gy. Á. a cikk írója, a neki járó tiszteletdíjat, kb. 35 márkát olyan német birodalmi hadisérült részére ajánlotta fel, aki a háborúban hallását veszítette, vagy amely intézet ilyenekkel foglalkozik.

Könyvismertetés.

Dr. Baktay Ervin: A csillagfejtés könyve. Nemrégiben hagyta el a napisajtót a hír: az emberiség növekszik. Megfigyelték, hogy nem csak a városi lakosság, vagy a sportoló rétegek, de a földkerekség minden embere az utolsó két évtizedben lényegesen megnövekedett. Miután itt olyan hatásnak kell érvényesülnie, mely a táplálkozási, éghajlati és civilizációs körülményektől függetlenül az egész Föld felületén egyaránt érvényesül, jöttek rá a felfedezésre: csakis a rádióhullámok lehetnek ennek okozói. Kétségtelen tehát a hullámok, kisugárzások hatása az élőlényekre.

Köztudomású, hogy minden test (élő és holt egyaránt) sugárzásokat bocsájt ki magából. A Nap, a Hold és az összes égitestek sugárzása az idők végtelensége óta éri a Földet és — természetesen — befolyásolja annak világát. Az asztrológiá — mely a matematikán kívül a legrégibb ismeretrendszer — sokezer éves tapasztalatra és hagyományra támaszkodva állította fel ma már teljesen kiforrott és bevált rendszerét. Hogy az asztrológia ősi tudománya közkinccsé váljék és minden művelőjének szolgálatot tehessen, a neves indiakutató Baktay Ervin dr. megírta „A csillagfejtés könyve” címen közérthető nyelven, mégis a tudományos követelményeket is kielégítőin az asztrológia magyar nyelvű tankönyvét. Óriási hézagot pótoltt ezzel a hazai ily irányú irodalomban. Uttörőnek kell tekinteni művét abból a szempontból is, hogy új, megfelelő szóalkotásokkal valósággal létrehozta az asztrológia magyar nyelvét. Könyvét azok is élvezettel olvashatják, akik nem szándékoznak e nagyobb elmélyülést igénylő ismeretrendszert elsajátítani és gyakorlatilag hasznosítani, hanem csupán a legősibb világnézettel akarnak megismerkedni. Rendkívül érdekes és eddig soha sehol feldolgozásra nem került Baktay művének utolsó része, melyben a világnézetek, ősvallások, mithoszok — különösen a germán és magyar ősrégék — (fehér ló áldozat, Hunor-Magor és a csodaszarvas, stb.) asztrológiai alapjait tárja fel. A könyv remélhetőleg el fogja érni megérdemelt elterjedését és olvasottságát. — A mű főbizományosa a Vörösváry Kiadóvállalat. Tanári könyvtárainknak ajánljuk beszerzésre.

Széchenyi, a magyarság hódolása a legnagyobb magyar születésének 150-ik évfordulóján. Szerkesztette: **Bagoly Béla**. 10 darab műmelléklettel, 51 képpel díszített könyv csatlakozik a legkiválóbb magyar írók és politikusok hódolatához a legnagyobb magyar emléke előtt. Külső kiállításában meglepően szép. Hozzáillik Széchenyi emlékéhez. Az Athenaeum kiadása.

A könyv tartalma mélységes hódolat azelőtt, aki meglátta a magyar ipart, a kereskedelmet, a hajózást, a földművelést, az állattenyésztést, s aki ezt mind nem délibábként látta, hanem megvalósításáért életét adta. Nagy út vezetett idáig és e nagy út minden kilométerkövét Széchenyi tűzte ki. Bárhová tekint a szemünk a magyar realitásban, mindenütt ott találjuk Széchenyi alkotó kezét és előrelátó lelkét. Az Országos Széchenyi Szövetség, mely 1905-ben alakult, a mai idők szellemében már akkor elindította a munkát. A szövetség eredményei között a Széchenyi Emlékbizottság az egyik kikristályosodás. Csendben dolgoznak és eredményesen. Fényes bizonyossága ennek maga a Széchenyi év és ez a könyv, mely utat talál mindenhová, ahol a magyar betű és a magyar könyv szeretve őrzött jó barát. Vegyük meg a tanári könyvtárak részére. Magánkönyvtárunknak is díszre lenne.

Dr. Bárczi.

Egyesületi élet.

Szakosztályi ülés. A Magyar Gyógypedagógiai Tanárok Országos Egyesületének siketügyi- és beszédpedagógiai szakosztálya 1942 dec. hó 9-én ülést tartott a siketnémák budapesti m. kir. áll. intézetében. Az ülésen Füzesi Árpád elnökölt és 46 tag volt jelen.

Füzesi Árpád szakosztályelnök, a napirend előtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg néhai Schulmann Adolf igazgató tagtársról, méltatta érdemeit és a szakosztályban kifejtett értékes munkáját. A szakosztály felállással adott kifejezést tiszteletének, majd kegyelettel hallgatta meg Schulmann Adolf egyik tudományos hanglemezt „A motoros apházia és annak kezelése” címen. Emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg.

A szakosztályelnök ezután megtartotta elnöki székfoglalóját, melynek lényege a következő: „A siketek hangosbeszéde az egyetlen út, mely őket vissza tudja adni a társadalomnak. Beszédtanítási eredményeinket fokozni mindannyiunk vágya. Érezzük, hogy ezen a területen nemcsak sok a tennivaló, hanem azt is érezzük, hogy nincs a kezünkben minden eszköz, amivel ezt megvalósíthatnók. A különböző tudományágak fejlődése, így: az orvostudomány, lélektan, pedagógia, továbbá a technika, a hangosbeszéd tanításának kezdete óta olyan zseniális értékeket termelt, amelyeknek tudomásulvétele után nem engedhetjük meg többé azt, hogy a régi eszközök maradiságával erőszakoskodjunk. Mindnyájan érezzük, hogy új eszközök, új utak kellene ide. Új utakra kényszerít bennünket különösen növendékanyagunk, konstitucionális megváltozása. Míg a 100 év előtti siketnéma növendékanyag füli siket volt, tehát egyszerűen periferiális szervében sérült, ép központú idegrendszer mellett, addig a mostani évek növendékanyagának 75%-ában idegrendszeri abnormitás mutatható ki. Itt tehát centrális siketségről, cortexes rendellenességről van szó. Ez a centrális siketség az egész lelki konstitúciót áthatja, tehát növendékeink pszihikailag másfélék és régi eljárásaink már ez oknál fogva sem adhatnak jó eredményt. A jobb eredmények érdekében új munkahipotéziseket kell felállítanunk s megfelelőbb

eszközöket kell keresnünk. Nézzük meg munkaterületünket kissé közelebbről.

Először is hiányzik a fogyatékoságügyi kataszter. Hiányzik a törzslapozás egységes, rendszeres, kötelező vezetése. A preventio és ennek propagandája is szervezetlen. Jól esik e két gondolat között jeleznem, hogy a gyógypedagógiai kór- és gyógytani laboratórium már e téren megkezdte munkálkodását. Ha valahol, úgy a mi növendékeinknél van nagy jelentősége a lélekkutatásnak, a pszichometriának. A budapesti siketnéma-intézet kivételével, ahol ezt évek munkájával megalapoztuk, alig-alig hallunk ilyen irányú törekvésekről, lélektani laboratórium létesítéséről.

A hangtani technika nagy fejlődését értékesen lehetne bekapcsolni a siketek oktatásába. Az audiometer, oscillátor, mikrofon, rádió, hangrögzítő, hanghullámleíró mind olyan találmányok, melyek új lehetőségeket mutatnak s új eszközöket adnak a siketnémák szaktanárának kezébe. Nem kötelességünk-e kísérletezni, próbálkozni? Avagy helyes-e az, hogy jól beszélő, később megsiketült növendékek, avagy töredékhallással még rendelkező, vagy lappangó és felébreszthető hallásnyomokkal bíró gyermekek a teljesen siketekkel taníttatnak együtt és elsiketnémásodnak!? Nem mérhetetlen kára-e ez az egyénnek és a nemzeti közösségnek?

Bezold, Urbantschitsch és az újabbak közül Bárcei, Kanizsai — akik egy életet áldoztak a tudományos bűvárkodásnak — egységesen megállapították, hogy hangtani behatások a szunnyadó hallóképességet jótékonyan befolyásolják. Megállapított igazság, hogy az akusztikus ingerek nyomán a hallási passzivitás helyébe meglepő aktivitás lép. Nagyértékű felfedezés ez! A budapesti állami siketnéma intézet hangtani laboratóriumán kívül, ilyen törekvésekről csak az izr. siketnéma-intézettel kapcsolatban tudok. Pedig talán világviszonylatban való nagy értékek ki-termelésére lehetne mód.

Külön munka-lehetőség mutatkozik a fülész-szakorvosokkal, klinikákkal való együttműködés területén. Mert sem a siketügyi szaktanár, sem a fülész-szakorvos munkája egymásra nézve nem lehet közömbös. Ezideig még nem sikerült olyan módon együtt dolgozni, hogy a gyakorlati problémák megoldattak volna.

A hibásbeszédűek problematikája, valamint a növendékanyagnak minél szélesebb és szakszempontról értékesebb területről való összegyűjtése is nagy feladat.

Megállapíthatjuk, hogy igen sok lehetőség van a munkára. Ehhez itt vannak a szakosztálynak tapasztalatokban gazdag, munkabíró és jól felkészült tagjai. Kérem, találják meg a kedvük szerinti részletmunkát, mely előbb vagy utóbb a közé lehetne és a beszédtanítás tökéletesítésére szolgálatba lenne állítható. Törekvéseinket nagy mértékben mozdítja elő az a tény, hogy felettes hatóságunk részéről a legmegértőbb támogatás nyilvánul meg a szükséges eszközök beszerzése tekintében. Ezért már ez alkalommal is, őszinte köszönetet mondok itt a szakosztályi ülésből".

Az elnöki székfoglaló elhangzása után dr. Bárcei Gusztáv főiskolai igazgató tartott előadást **Hallásélettan** címen.

A Magyar Gyógypedagógiai Tanárok Országos Egyesületének tagnévsora az 1942. év végén.

Közlő: Zsenaty Dezső főtítkár.

- | | |
|-------------------------------------|-----------------------------------|
| Aggházy Irén, Ujpest | Fiedler Lajos, Budapest |
| Angyal József, Vác | Fizáry Bódog, Budapest |
| Angyal Józsefné, Vác | Fizáryné Tichy Marianna, Bpest |
| Aranyi József, Ungvár | Fizáry Marianna, Vác |
| Aranyiné Nagy Katalin, Ungvár | Füzesi Árpád, Budapest |
| Babilya Margit, Kispest-Wekerle-t. | Garay Ödön, Kolozsvár |
| Dr. Baranyay Géza, Budapest | 50 Gansel Irén, Budapest |
| Bartal Sándor, Kisújszállás | Garbayné Konkoly Mária, Debrecen |
| Bács László, Kaposvár | Dr. Gazdagné Nagy Sarolta, Losonc |
| 10 Balczky Bertalan, Ungvár | Gábor Lajos, Szeged |
| Dr. Bárczi Gusztáv, Budapest | Gábory Lajos, Eger |
| Berényi Ferenc, Budapest | Gáldy Andor, Budapest |
| Berényi Üveges Sándor, Szeged | Gáspár Árpád, Kecskemét |
| Berkes Béláné, Budapest | ifj. Gáspár Árpád, Vác |
| Berinza István, Budapest | Gáspár János, Debrecen |
| Dr. Bernáth István, Budapest | Gáspár J-né Kállay Teréz, Debr. |
| Bíró Sándor, Kecskemét | 60 G. Lengyel Mária, Budapest |
| Bíróné Tihanyi Erzsébet, Vác | Gerstner Ödön, Vác |
| Besenyői Mátyás, Vác | Gogola Aladár, Vác |
| 20 Bojthay Béla, Sopron | Góts Ottó, Budapest |
| Bojthayné Tóth Adél, Sopron | Greisinger István, Budapest |
| Bors Vilmos, Budapest | Gresz József, Szeged |
| Bründl Ödön, Sopron | Gyovay D. József, Szeged |
| Bulecza János, Ungvár | Györgyfy Ákos, Budapest |
| Czeglédy György, Budapest | Gyórfy Pál, Budapest |
| Császárné Báthory Margit, Bpest | Gyulai László, Budapest |
| Cseresznyés Ferenc, Budapest | 70 Hajdu Lajos, Budapest |
| Csizmazia Kálmán, Szeged | Dr. Heyer Márton, Kolozsvár |
| Csomor Anna, Gyula | Dr. Heyer Mártonné, Kolozsvár |
| 30 D. Dalmay Mária, Bpest | Hajós Elemér, Kispest |
| Dankó István, Eger | Hanyvári Pál, Sopron |
| Dulya Antal, Losonc | Haraszthy Kálmán, Eger |
| Dunay Blanka, Gyula | Hámory Aladárné, Kaposvár |
| Duráczky József, Kaposvár | Hellebrandt Gizella, Kaposvár |
| Ehling Jakab, Budapest | Herodek Károly, Budapest |
| Erdélyi József, Eger | Hickel István, Budapest |
| Erdős Árpádné, Budapest | 80 Hochrein Lajos, Budapest |
| Essősy József, Kisújszállás | Horényi János, Eger |
| Fehér Sándor, Budapest | Horváth Frigyes, Szombathely |
| 40 Fehérváry Sándor, Szeged | Horváth Kálmán, Budapest |
| Dr. Fejérmé Nyitribusz Ilona, Bpest | Horváth Lajos, Kaposvár |
| Ferghegye Traján, Kolozsvár | Istenes Károly, Budapest |
| Fertőszegi Berta, Sopron | Ivány József, Budapest |

- Jármer Lajos, Budapest
 Järmerné Tekes Julianna, Bpest
 Jászóyné Vajda Vilma, Gyula
 90 Jávör Gyula, Debrecen
 Jónás László, Budapest
 Juhász Zoltán, Eger
 Kabán József, Kolozsvár
 Kallós Erzsébet, Vác
 Kanizsai Dezső, Budapest
 Kanozsay József, Losonc
 Kapitány János, Kaposvár
 Kardos Ignác, Budapest
 Karnay Árpád, Budapest
 100 Dr. Karátsonyiné Kovács K. Mar-
 git, Kecskemét
 Kádas György, Kisújszállás
 Kákonyi Sándor, Szeged
 Kelemen Géza, Debrecen
 Kelemen Mária, Gyula
 Kenderessy Gyula, Losonc
 Kerényi József, Budapest
 Király Endre, Aszód
 Kiricsi Lajos, Budapest
 Kiss Vera, Debrecen
 110 Klug Péter, Budapest
 Kondra Pál, Kisújszállás
 Kovácsné Metzner Anna, Bpest
 Kovácsné Payer Ilona, Bpest
 Kovácsné Szűlyovszky Lilla, Gyula
 Krenkóné Grábler Matild, Székes-160
 fehérvár
 Dr. Krieger György, Budapest
 Krupa Pál, Vác
 Konrád György, Budapest
 Kovalikné Bolla Gizella Kispes-
 Wekerle-telep
 120 Kuczín István, Ungvár
 Laborfalusi Gyula, Kisújszállás
 Laczkó István, Kisújszállás
 László Géza, Kaposvár
 Leopold Rezső, Eger
 Lett József, Kecskemét
 Lovász Árpád, Budapest
 Libucz József, Nagyvárad
 Dr. Lőrinczné Sófalvy Rózsa, Lispe
 Maár János, Sopron
 130 Magyar László, Budapest
 Markó Ferenc, Budapest
 Marosfalvi Albertina, Kolozsvár
 Molnár Béla, Szeged
 Murányi Antal, Budapest
 Müller Lajos, Kolozsvár
 Nagy Györgyi, Gyula
 Nagy Lajos, Kolozsvár
 Nagymajtényi László, Szeged
 Némethy Kázmér, Budapest
 140 Papp György, Debrecen
 Patakiné Szalay Vilma, Vác
 Pálinkás Sándor, Losonc
 Pavlenkóné B. Zsófia, Kolozsvár
 Pánczél Imre, Gyula
 Pető Ferenc, Budapest
 Pesky Mária, Kaposvár
 Petróczi József, Szombathely
 Pirovits Jenő, Budapest
 Prekopp Ferenc, Losonc
 150 Prekopp Ferencné, Losonc
 Prohászkné Csuley Kornélia, Gyula
 Rédiger Károly, Budapest
 Révász Kálmán, Budapest
 Rott Lajos, Kolozsvár
 Salgó Elemér, Budapest
 Sándor Lajos, Budapest
 özv. Sándorné Reinwarth Lujza,
 Budapest
 Simon Etelka, Szombathely
 Simon József, Budapest
 Siposs Jenő, Vác
 Dr. Sókyné Farkas Mária, Kaposv.
 Solymos Sándor, Eger
 Spitzer Irén, Budapest
 Schannen Péter, Budapest
 Schnitzl Gusztáv, Budapest
 Schönberger Mór, Budapest
 Schreiner Ferenc, Budapest
 Steffler Dezső, Kaposvár
 Szabó Géza, Eger
 170 Szabó Gyula, Kolozsvár
 Szabó Rezső, Kolozsvár
 Szaucsekné Buzáth Aranka, Bpest
 Szentgyörgyi Gusztáv, Bpest
 Szép József, Vác
 Szilárd Margit, Bpest
 Szirt János, Kolozsvár
 Szomor Endre, Budapest
 Szöllösiné Szemeshegyi Klára, Vác

- | | | |
|-----|--------------------------------------|--|
| | Takács Gyula, Sopron | Ujváry Ferenc, Szeged |
| 180 | özv. Takácsné Ember Ilona, Ungv. | 200 Ürmössi Jenő, Kolozsvár |
| | Tamás István, Debrecen | Vajda Lajos, Budapest |
| | Tamásné Váry Kornélia, Vác | Vargha Béla, Debrecen |
| | Tapodi Ernő, Budapest | Vass János, Sopron |
| | Tatai Vilma, Eger | Veress János, Ungvár |
| | Tálas Istvánné, Láng Mária, Bpest | Végh Ferenc, Sopron |
| | Dr. Tegyeyné Ábel Vilma, Bpest | Vida Lajos, Budapest |
| | Telkes Alfréd, Kispest, Wekerletelep | Vissy Margit, Sopron |
| | Thüringer János, Budapest | Völker József, Sopron |
| | Thüringerné Darvas Olga, Bpest | Wallrabenstein Frigyes, Bpest |
| 190 | Tinschmidt Ernő, Losonc | 210 Wayán Ferenc, Sopron |
| | Tischmidtné Markovits Vilma, Losonc | Weszelovszky Lajos, Budapest |
| | Tóth Árpád, Debrecen | Wolkóber János, Vác |
| | Tóthné Szabados Ilona, Debrecen | Zalán József, Budapest |
| | Tóth Ferenc, Pestszenterzsébet | Záborszky Árpád, Vác |
| | Tóth Imre, Kisújszállás | Zsembai Ferenc, Vác |
| | Török Sándor, Szeged | Zsemeri József, Vác |
| | Tudós József, Sopron | Zsenaty Dezső, Budapest |
| | Ujvárosy József, Budapest | 218 Zsenatyné Szakszon Gizella, Bpest. |

Hirek, vegyesek.

Ügyünk minden barátjának, jóakarójának, lapunk olvasóinak és kartársainknak ezúton kívánunk boldog új évet!

Géher Lajos m. kir. kormánytanácsost, a szegedi tankerületi kir. főigazgatóság gyógypedagógiai szakelőadóját nyugalombavonulása alkalmával a Kormányzó Úr Ófőméltósága a nevelésoktatás terén szerzett érdemeiért legmagasabb elismerésével tüntette ki. Az elismerési okiratot és az elismerést jelképező érdeméremet 1942 november 10-én bensőséges ünneplés mellett nyújtotta át dr. Balogh Ányos tankerületi kir. főigazgató a kitüntetettnek. A 43 éves értékes tanügyi szolgálattal nyugalombavonult szakelőadót együttérző szeretettel ünnepelték munkatársai és tisztelői, kik között a tankerületi gyógypedagógiai inézeteit Gábor Lajos, Molnár Béla és Pánczél Imre igazgatók képviselték.

Látogatás a Vakok Országos Menházában. Dr. Szukováthy Imre miniszteri tanácsos ügyosztályfőnök, Szatter Ferenc nyug. számvevőszéki főtanácsos kíséretében, folyó évi november hó 20-án, a Vakok Ujpesti Országos Menházában váratlan látogatást tett. A miniszteri tanácsos úr megtekintette az elagott és munkaképtelen, világtalan embertársaink internátusi helyiségeit: társalgótermüket, ebédlőjüket, hálószobájukat, továbbá a fürdőt, az élestart, a konyhát, s aztán elbeszélgetett a menház lakóival. Jankovich Lajosné az intézet alapítója és tiszteletbeli elnöke tájékoztatta az intézet alapításának körülményeiről, a menházba való felvétel módoszatairól és a gyámoltak ellátásáról. Megnyugvással állapította

meg, hogy a tél küszöbén gondoskodva van mindenről, ami a ház világtalan, csendes lakói megélhetésének és jólétének biztosításához szükséges. A jól temperált lakóhelyiségek — ebben a tüzelőanyag ínséges időkben — már egymagukban is a gondos vezetésről tesznek tanúságot. Abban a véleményben volt a miniszteri tanácsos úr, hogy egy kezdetleges berendezésű, „tucat” intézményt fog találni, de örömdetesen tapasztalta, hogy itt egy igen gondosan vezetett humanitárius intézetről van szó, ahol a rend, tisztaság és egészségügyi viszonyok is megfelelőek. Visszatükröződik ez a gyámoltak beszédjéből, magatartásából és egészségügyi állapotából.

Igazgatói kinevezés. Budapest székesfőváros polgármestere **Magyar Lászlót**, a székesfőváros Miklós-téri gyógypedagógiai nevelő- és foglalkoztató intézetének megbízott igazgatóját, gyógypedagógiai igazgatóvá nevezte ki.

Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolánk szabad szemináriumán november hó 26-án és december hó 3-án **Ákos István** „A gyógypedagógia fejlődése Magyarországon” címmel, december hó 10-én pedig **dr. Germán Tibor** egyetemi magántanár „Nagyothallás” címmel tartott előadást. — **Györgyfy Ákos** folytatta „A jelbeszédről” szóló előadás sorozatát.

Pivár Ignác piarista emlékezete. Ezen a címen tartott folyó évi december hó 9-én **Szentgyörgyi Gusztáv**, a piarista diákszövetség felkérésére előadást. Az egybegyűlteket **Merva Imre** kispesti prépost-plébános a diákszövetség elnöke üdvözölte. **Szentgyörgyi Pivár Ignácot**, mint a piaristák egyik szerény, melegszívű munkását és a magyar humanitárius oktatásügy lelkes és nagyenergiájú úttörőjét jellemezte. Az ország két elsőrendű intézete: a siketnémák váci királyi országos és a Vakok Jó-zsef nádor királyi országos intézete élén állott, — bírván előljárói tiszteletét és bizalmát. Pivár teljesen abban a szellemben élt és dolgozott, amely a magyar piaristák életműködését annyira jellemzi, s aminek a következő szavakban adnak kifejezést: „A nevelést nem írni, hanem csinálni kell.” Kiterjeszkedett mind a siketnémák, mind a vakok oktatásügye terén kifejtett maradandó értékű működésére és élénk színekkel ecsetelte azokat az érzelmi megnyilvánulásokat, amelyeket siket és vak védettjeivel szemben alkalmazott. Rámutatott az előadó a siketnémák oktatásánál alkalmazott módszerekre és a Pivár által követett irányzatra és arra, hogy a magyar braille-rendszer megalkotása Pivár nevéhez fűződik. A derék kalazantinus igénytelen férfiú volt, minden idejét és képességét a humanitárius ügynek szentelte. Velőkíghatóan magáévá tette rendjének jelszavát és a szerint élt: „Ordo Pauperum Matris Dei Scolarum Piarum”.

Szentgyörgyi Gusztáv szakszerű és tartalmas előadásával, irányának közvetlenségével és könnyedségével egycsapásra megnyerte a humanitárius ügynek a jelenlévő illusztris társaságot. Ennek megfelelő, szép szavakkal kifejezést is adott **Merva Imre** elnök, de különösképpen **dr. Preszly Elemér** titkos tanácsos, ny. belügyi államtitkár, a diákszövetség nagyrabecsült díszelnöke. Beszédében kifejezést adott — a jelenlévők helyeslése mellett — ama nézetének is, hogy ő személy szerint nagyon közelállónak érzi magát lélekben a gyógypedagógiai oktatásügy

nagyrabecsült munkásaihoz. Annak idején — mondta az illusztris szónok — sok szeretettel és megértéssel foglalkozott a tanári rend szőnyegen forgó kérdéseivel és az oktatásügy állapotát képviselőházi beszédekben igyekezett vázolni, illetőleg a szukcesszív fejlesztést szorgalmazni. Noha e téren javulást lát, azonban még mindig nem érte el sem a tanári rend, sem maga az oktatásügy azt a színvonalat, amelyet mindenképpen megérdemelne. Szentgyörgyi Gusztáv előadása az ő megítélése szerint, magas színvonalon tartott, igen értékes előadás volt, aminek kinyomtatása iránt a tagok közreműködésével gondoskodni fog. Egyébként óhaja oda terjed, hogy az előadás a **rádióban** is felolvastassék, hogy ezáltal a magyar társadalom széles rétegei szerezzenek tudomást Pivár Ignác igazgatónak a fogyatékos érzékű gyermekek oktatásügye érdekében kifejtett áldásos működéséről. E tekintetben felajánlja szolgálatait és hiszi, hogy a rádió igazgatósága e kérelem teljesítése elől nem fog elzárkózni, — amihez a 100 éves évforduló bekövetkezéséig még elég idő áll rendelkezésre.

Mi is őszinte tisztelettel és szeretettel hajtjuk meg a kegyelet zászlaját Pivár Ignác közelgő százéves születésének évfordulóján, mert az ügynek igaz, önzetlen munkása volt, akinek nemes egyéniségét és útmutatásait mélyen szívünkbe és elménkbe véstük és megértéssel követtük.

Füzesi Árpád igazgató a csongrádvármegyei népművelési bizottság meghívására, rajzzal kísért lélektani előadást tartott Szentesen december 20-án.

Nyugdíjban. Besenyői Mátyás váci kir. orsz. siketnéma-intézeti tanár, katonai szolgálati éveinek beszámításával, folyó évi december hó elsejével nyugalomba vonult. Érdemes kedves kartársunknak és jó barátunknak, őszintén kívánunk jó egészséget pihenő napjaira! — A VKM Tudós József soproni siketnéma-intézeti tanárt december hó 1-i hatállyal nyugállományba helyezte. Tudós József a felszabadult Kassáról került a siketnémák soproni intézetéhez, ahol néhány évi működés után súlyosan megbetegedett s ezért már hosszabb idő óta nem teljesített szolgálatot. — A VKM Szitár István gyógypedagógiai tanítót a kolozsvári vakok intézetétől nyugállományba helyezte.

KOLOZSVÁRI HIREK. A siketnémák kolozsvári intézetében csak mérsékelt növendék létszám szaporodás van a tavalyival szemben. Ez örvendetes és megnyugtató tény. Azonban az intézetnek még további fejlesztésre van szüksége, hogy befogadhassa a visszacsatolt területen élő beiskolázatlan siketnémákat. — A tanítás szeptember 9-től kezdve zavartalanul folyik.

December 2., 3. és 4-én az intézetet meglátogatta **Szép József** tanulmányi felügyelő. Felülvizsgálta az intézet működését s ellenőrizte a tanítás menetét az egyes osztályokban.

December 5-én este Mikulás-ünnepély volt az intézetben a tanárikar jelenlétében. A növendékek nagy örömmel fogadták az ajándékcsomagot s a kellemes est pedagógiailag is hasznos volt.

Ürmösi Jenő kartársunk, az Erdélyi Kárpát Egyesületnek a Magyar Túrlista Szövetséggel együtt december 6-án Kolozsváron tartott túrlista vándorgyűlésén, felolvasást tartott az Erdélyi Kárpát Egyesület

50 éves multjáról. Nagyszámú hallgatóság érdeklődéssel hallgatta az értékes felolvasást.

SZEGEDI HIREK. Szép József igazgató, tanulmányi felügyelő november hó folyamán meglátogatta a szegedi intézetet.

Nagymajtényi László tíz napos központi „Légó” tanfolyamon vett részt Budapesten. A Légó előadókat fogja Szegeden kiképezni.

Cizmazia Kálmán egyik értékes festményét felajánlotta a Szeged Móra-városi egyesületnek. A sorsolás útján befolyt összeget a honvédek karácsonyára fordították.

SZOMBATHELYI HIREK 1942. évi november hó 7-én dr. Szukováthy Imre min. tanácsos, ügyosztályunk főnöke, dr. Simon László tankerületi kir. főigazgató társaságában megtekintette a vakok intézetét. Mindketten a legnagyobb elismerésüket nyilvánították. Sokáig emlékezetes marad ez a látogatás az intézet pártfogoltjai körében is, mert minden egyes gyámolthoz volt egy-egy kedves szavuk. Főként örvendtek annak, hogy az ügyosztályfőnök úr a legmesszebbmenő támogatásról biztosította az intézetet.

Horváth Frigyes igazgató a Bajtársi Szolgálatba bekapcsolódva, a hadikórház beszédhibás katonáival foglalkozik.

Simon Etel tanárt, a szombathelyi MANSz Leányköre elnökévé választotta. E minőségében, a Leánykör kulturelőadásainak sorozatában a gyógypedagógiáról tartott szabadelőadást, előkelő közönség jelenlétében. A nagyszerű előadásról, a helyi lap is elismerőleg emlékezett meg. Azonkívül tevékenyen vesz részt a Bajtársi Szolgálat munkakörében. A B. Sz. vezetőségének felkérésére tanulmányozta a budapesti hadikórházak foglalkoztató műhelyeit.

Halálozás. Gáspár Árpádné sz. Város Amália, Gáspár Árpád kecskeméti siketnéma-intézeti tanár kartársunk felesége, és ifj. Gáspár Árpád váci siketnéma-intézeti tanár kartársunk édesanyja, életének 55-ik, boldog házasságának 29-ik évében, rövid szenvedés után december hó 14-én elhunyt. Temetése dec. 17-én volt a kecskeméti Szentháromság temetőben. **Nyugodjék békével!**

Eck Péter, a vakok miskolci foglalkoztató-intézetének gondnoka 63 éves korában meghalt. Eck Péter a vakok foglalkoztatása ügyének érdemes bajnoka volt. Irodalmilag is sokat foglalkozott védenecsi testi-lelki életének legkülönbözőbb kérdéseivel. Lapunknak is munkatársa volt. **Nyugodjék békében!**

Dr. Tóth Zoltán síremlékének felavatása. A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület dr. Tóth Zoltán, több mint két évvel ezelőtt elhalálozott, érdemekben gazdag igazgatójának a Kerepesi-úti temetőben síremléket állított, amelyet 1942. évi december hó 4-én ünnepélyes formák között leplezett le. A síremlék felavatási ünnepségére a Vakokat Gyámolító Országos Egyesület meghívta a boldogult barátait, tisztelőit, az egyesület választmányi tagjait és mindazokat, akik dr. Tóth Zoltán igazgatóval működése folyamán közeli kapcsolatban állottak. A nagy számban megjelentek soraiban ott láttuk, dr. Szukováthy Imre miniszteri tanácsos, ügyosztályfőnököt, Klug Péter kormányfőtanácsost, Simon József tanügyi tanácsost, Füzesi Árpád és Kanizsai Dezső siketnéma intézeti igazgatókat és

gyógypedagógiai tanári rend tagjai közül számosat. Az ünnepséget a vakok Homérosz Énekkara nyitotta meg Kers: Bús, szomorú a mi lelkünk vímú gyászénekével, amelynek elhangzása után **Schnitzl Gusztáv** igazgató állott a síremlék elé és elmondta alkalmi felavatóbeszédét. Abból a jelígből indult ki, amely dr. Tóth Zoltán síremlékén örök időkre hirdeti a boldogult szellemének és érzelmeinek megnyilatkozásait: a szeretet szavaiból. Csokorba kötötte mindazon nemes cselekedeteit és megnyilatkozásait, amelyek Tóth Zoltánt működésében oly szépen karakterizálták; — emberies gondolkozását, ügyszeretetét, és a szív mélyéről fakadó érzelmeit jellemezték. Majd az egyház hivatott lelkésze, **Szöke Imre** református tiszteletes tartotta meg beszédét, s utalt arra a magasos hivatásra, amelyet dr. Tóth Zoltán az embermentés terén kifejtett. Végül **Ambrus Franciska** világalan nő, a boldogult egyik emelkedett szellemű védettje, fejezte ki soha el nem múló érzelmeit világtalan sorstársai nevében, volt igazgatójuk nemes szelleme iránt. A meghatóan szép és kegyeletes ünnepély a „Kék ne-felejts” című dallal, mint a boldogult igazgató legkedvesebb dalával, fejeződött be, a Homérosz Énekkar mélyérsű előadásában.

A síremlék sziléziai szürke márványból, komoly formában készült obeliszk, amely három részre tagozódik. A felső részen arany betűkkel a következő szöveg olvasható:

DR. TÓTH ZOLTÁN,

a Vakokat Gyámolító Országos Egyesület és a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola igazgatója

1883—1940

Kegyelettel emelte a Vakokat Gyámolító Országos Egyesület.

Az alsó részen az alábbi karakterisztikus epigramma van kőbe vésvé:

Jézus lámpása ...
Világossága a vakoknak,
Fényessége az együgyűeknek,
Beszédje a némáknak, siketeknek,
Ilyen volt ő: a szeretet.

Helyreigazítás. Schulmann Adolf elhunyt igazgató kartársunk temetésén elhangzott búcsúbeszédnek sorrendje a következő volt: Az első beszédet Jónás László, a Hibásbeszédűek Állami Intézetének tanára mondotta az intézet tanári testülete nevében. A második beszédet Füzesi Árpád igazgató, a siketnémák budapesti áll. intézete és a Magyar Gyógypedagógiai Tanárok Országos Egyesülete nevében, a harmadikat a Fehérház Bajtársi Szövetség kiküldötte, a negyediket Gyulai László tanár, a Magyar Gyógypedagógiai Társaság és a Székesfővárosi Gyógypedagógiai Tanárok Egyesülete nevében és az ötödiket Wallrabenstein Frigyes tanár, a Magyar Phonetikai Társaság nevében.

A Magyar Gyógypedagógiai Társaság november hó 25-én tartotta évi rendes nagygyűlését, melyen dr. Szukováthy Imre min. tanácsos, ügyosztályunk főnöke is megjelent. Az elnöki megnyitó és a főtitkári jelentés után következett tisztújítás alkalmával Füzesi Árpádot alelnök-

ké, Bors Vilmost szerkesztővé, Markovics Árpádot jegyzővé, Rozvár Aurélt ellenőrré választották.

A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola hallgatói a Magyar Vöröskereszt javára műsoros estet rendeztek december hó 19-én a vakok József Nádor kir. orsz. intézetének dísztermében. A műsoros est fővédnöke dr. Szukováthy Imre min. tanácsos, egészségügyi főtanácsos, gyógypedagógiai ügyek minisztériumi osztályának vezetője, védnökei pedig dr. Bárczi Gusztáv, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola igazgatója, Füzesi Árpád budapesti áll. siketnéma-intézeti igazgató és Schnitz Gusztáv, a vakok József Nádor kir. orsz. intézetének igazgatója voltak. Az est ünnepi beszédét v. Faragó Ede orsz. gy. képviselő, a zárószót pedig dr. Szukováthy Imre min. tanácsos, az est fővédnöke mondotta. A gazdag műsor keretében felléptek: Bilicsi Tivadar, Füzesi Árpád, Gödel Hilda, Hidy Mária, Jármer László, Kazal László, Kelly Anna, Mindszenty István, Muráti Lili, Nagy István, Sziklay Béla, B. Tóth Gizella; közreműködtek: Borhy Ottó, Faludi Béla, Pongrácz István, Rónay István, Thegze-Gerber Miklós, a vakok Homeros énekkara Schnitzl Gusztáv vezetésével. — Az est befolyt jövedelmét a Magyar Vöröskereszthez juttatták.

Az est kitűnő műsorszámából és művészi szereplői közül külön is meg kell említenünk **Sziklay Béla** és **Bakró László** főiskolai hallgatók bájos zene szerzeményét, amelynek előadásában Sziklay Béla nagy előadó tehetségről tanuskodó módon szerepelt. Meleg szeretettel üdvözljük ifjú kartársainkat ebből az alkalomból. Az egész élvezetes és színvonalas est megrendezése, főiskolánk hallgatóinak komoly és áldozatos munkájáról tett tanubizonyságot, amit örömmel állapítunk meg. Az összes szereplők — a hazafias cél érdekében — teljesen önzetlenül végezték művészi munkájukat, amiért ezúton is őszinte köszönetet mond az est rendezősege és a Főiskola igazgatósága.

A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület 1942 december hó 20-án matinét rendezett az egyesület jótevőinek tiszteletére. A matiné műsora ez volt: 1. Michelli: Szvit I. és IV. tétel. Előadta a vakok „Szebb Jövő” zenekara Berindán László zenetanár vezetésével. — 2. Szavalt: D. Nagy Julia. — 3. Karácsonyi dalok. Énekelte az énekkar. — 4. a) Csajkovszky: „Karácsony” keringő az évszakok c. ciklusából. — b) Bortkievitz: Szánkázás. Zongorán előadta: Hinger Boldizsár. — 5. Az egyesület köszönetnyilvánítása. — 6. Vásárhelyi: Erdélyi falu. Népdal ábránd. Előadta az énekkar. — Az énekszámokat a vakok kormányzói- és királydíjas Homeros énekkara adta elő, Schnitzl Gusztáv igazgató vezetésével.

A Nagyothallók Iskolájából adott kedves közvetítést a Magyar Rádió 1942 nov. 27-én. Gyulai László kartársunk volt a beszélő, akit a Rádió állandó alkalmi helyszíni közvetítői sorába iktatott.

Gyógypedagógiai intézeteinkben a meghosszabbított karácsonyi, illetve fűtési-szünet 1943 január hó 24-ig tart.

Lapunk legközelebbi száma 1943 február hó 3-án jelenik meg. Lapzártá január hó 20-án.